

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1995-1996 (*)

5 MAART 1996

WETSONTWERP

**tot wijziging van artikel 259^{quater}
van het Gerechtelijk Wetboek**

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Artikel 259^{quater} van het Gerechtelijk Wetboek regelt de gerechtelijke stage. De huidige tekst van het tweede lid van dit artikel bepaalt tevens in welke mate de toegang tot de magistratuur verloopt, hetzij via het vergelijkend toelatingsexamen voor de gerechtelijke stage, hetzij via het examen inzake beroepsbekwaamheid.

Zo bepaalt artikel 259^{quater}, § 1, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 1 december 1994 : « Het aantal vacatures van stagiair mag niet hoger zijn dan twee derde van het aantal magistraten die de leeftijdsgrens zullen bereiken tijdens het vierde jaar dat volgt op de in het eerste lid bedoelde bekendmaking. »

Uit de voorbereidende werken van de wet van 18 juli 1991 tot wijziging van de voorschriften van het Gerechtelijk Wetboek die betrekking hebben op de opleiding en de werving van magistraten blijkt overduidelijk dat de toegang tot de magistratuur voor twee derden [= *twee derden van alle basisbenoemingen van rechter* (= alleen rechter van eerste aanleg, arbeid en koophandel, maar niet vrederechter noch politierechter) en *substituut* (= substituut-procureur des Konings, substituut-arbeidsauditeur, substituut-krijgsauditeur, toegevoegd substituut-procureur des Konings en toegevoegd substituut-ar-

(*) Tweede zitting van de 49e zittingsperiode.

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1995-1996 (*)

5 MARS 1996

PROJET DE LOI

**modifiant l'article 259^{quater}
du Code judiciaire**

EXPOSE DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

L'article 259^{quater} du Code judiciaire organise le stage judiciaire. Le texte actuel du deuxième alinéa de cet article détermine en outre dans quelle mesure se déroule l'accès à la magistrature, soit via le concours d'admission au stage judiciaire, soit via l'examen d'aptitude professionnelle.

L'article 259^{quater}, § 1er, deuxième alinéa, du Code judiciaire, inséré par la loi du 1er décembre 1994, prévoit ainsi : « Le nombre des fonctions de stagiaire à pourvoir ne peut excéder les deux tiers du nombre de magistrats qui auront atteint la limite d'âge au cours de la quatrième année suivant la publication prévue au premier alinéa. »

Il ressort très clairement des travaux préparatoires de la loi du 18 juillet 1991 modifiant les règles du Code judiciaire relatives à la formation et au recrutement des magistrats que l'accès à la magistrature devrait se dérouler pour deux tiers [= *deux tiers de toutes les nominations de base de juge* (seuls les juges de première instance, du travail et de commerce, mais à l'exclusion des juges de paix et de police) et de *substitut* (= substitut du procureur du Roi, substitut de l'auditeur du travail, substitut de l'auditeur militaire, substitut du procureur du Roi de complément et substitut de l'auditeur du travail de complément)]

(*) Deuxième session de la 49e législature.

beidsauditeur)] zou moeten verlopen via de weg van de gerechtelijke stage (zie Gedr. St. Senaat, n° 974-2 (1989-1990), blz. 189 en volgende).

De eigenlijke wettekst hanteert echter een verdeelsleutel waarin niet alle magistraten zijn opgenomen in wiens vervanging aan de basis moet worden voorzien : met de magistraten, die vóór het bereiken van de leeftijdsgrens de magistratuur verlaten (dit is ongeveer 40 % van alle magistraten die in ruste gesteld worden), wordt geen rekening gehouden.

Het voorgestelde ontwerp wil deze anomalie wegwerken, zonder dat het in de bedoeling ligt om aan het principe te raken dat ook de laureaten van het andere examen (examen inzake beroepsbekwaamheid) vanzelfsprekend voldoende kansen moeten hebben om tot magistratuur benoemd te worden.

Als dusdanig zal telkenjare opnieuw de berekening gemaakt worden van het aantal vacant te verklaren plaatsen van stagiair, rekening houdende met het aantal te verrichten basisbenoemingen en met inachtneming van bovengenoemd principe.

Dit betekent dat bij de indiening van het koninklijk besluit aan de Ministerraad hierover een nadere toelichting zal gevoegd zijn, inhoudende deze geactualiseerde cijfers.

Op deze manier wordt bij de vaststelling van het aantal gerechtelijke stagiairs, eveneens vermeden dat voorbijgegaan zou worden aan een mogelijke, in het vooruitzicht gestelde kaderuitbreiding.

Ten slotte mag evenmin uit het oog worden verloren dat de huidige reserve van kandidaten voor de magistratuur die tot plaatsvervangend rechter werden benoemd vóór 1 oktober 1993, over enkele jaren uitgeput zal zijn.

Daarnaast wordt een wervingsreserve met een geldigheidsduur van drie jaar ingevoerd voor de laureaten van het vergelijkend toelatingsexamen voor de gerechtelijke stage. Momenteel kunnen immers niet alle laureaten van het vergelijkend examen in dienst treden als stagiair bij gebrek aan vacante plaatsen van stagiair, terwijl er anderzijds tal van vacatures in de parketten open blijven bij gebrek aan kandidaten.

De aanneming van dit wetsontwerp door de wetgever moet dus toelaten om in de toekomst voldoende kandidaten te kunnen aanwerven voor de openstaande betrekkingen in de magistratuur, en dit zowel via het examen inzake beroepsbekwaamheid als via het vergelijkend toelatingsexamen voor de gerechtelijke stage.

De Minister van Justitie,

S. DE CLERCK

via la voie du stage judiciaire (voir Doc. Sénat, n° 974-2 (1989-1990), p. 189 et suivantes).

Le texte de la loi ne comprend toutefois pas, dans la clé de répartition, tous les magistrats au remplacement desquels il faut pourvoir à la base : elle ne tient pas compte des magistrats quittant la magistrature avant la limite d'âge (étant environ 40 pour cent de tous les magistrats qui sont admis à la retraite).

Le projet proposé vise à supprimer cette anomalie sans vouloir toucher au principe que les lauréats de l'autre examen (examen d'aptitude professionnelle) doivent garder bien entendu eux aussi suffisamment de chances d'être nommés magistrat.

Ceci étant, il sera procédé chaque année à un nouveau calcul du nombre de places de stagiaire à déclarer vacantes, qui tiendra compte du nombre de nominations de base à pourvoir et qui respectera le principe précité.

Par conséquent, lorsque l'arrêté royal sera soumis au Conseil des Ministres, ce calcul donnera lieu à une justification complémentaire contenant les chiffres actualisés.

Ceci permet également d'éviter qu'un éventuel projet d'extension de cadre soit ignoré lors de la fixation du nombre de stagiaires judiciaires.

Enfin, il convient de ne pas perdre de vue que d'ici quelques années, la réserve actuelle de candidats à la magistrature qui ont été nommés juge suppléant avant le 1er octobre 1993, sera épuisée.

D'autre part, une réserve de recrutement ayant une validité de trois ans est créée à l'égard des lauréats du concours d'admission au stage judiciaire. Actuellement, les lauréats du concours ne peuvent pas tous entrer en service en tant que stagiaire, faute de places vacantes de stagiaire. Par contre, bon nombre de vacances aux parquets ne peuvent être pourvues faute de candidats.

L'adoption de ce projet de loi par le législateur doit donc permettre, à l'avenir, le recrutement de suffisamment de candidats aux emplois vacants dans la magistrature, et ceci tant par l'examen d'aptitude professionnelle que par le concours d'admission au stage judiciaire.

Le Ministre de la Justice,

S. DE CLERCK

VOORONTWERP VAN WET

onderworpen aan het advies van de Raad van State

**Voorontwerp van wet tot wijziging van
artikel 259^{quater} van het Gerechtelijk Wetboek**

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77, 9°, van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 259^{quater}, § 1, eerste en tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek wordt vervangen als volgt :

« § 1. De Koning bepaalt, bij in Ministerraad overlegd besluit, voor elk gerechtelijk jaar en met ingang van het gerechtelijk jaar 1996-1997, het aantal vacante plaatsen van gerechtelijk stagiair voor de Nederlandse en voor de Franse taalrol. ».

Art. 3

In artikel 259^{quater}, § 1, derde lid, van hetzelfde Wetboek wordt het woord « Hij » vervangen door de woorden « De minister van Justitie ».

Art. 4

Artikel 259^{quater}, § 1, vijfde lid, van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling :

« De geslaagden van het vergelijkend toelatingsexamen voor de gerechtelijke stage kunnen ten laatste drie jaar na de afsluiting van het vergelijkend examen tot gerechtelijk stagiair benoemd worden. Onder geslaagden van twee of meer vergelijkende toelatingsexamens voor de gerechtelijke stage, wordt voorrang verleend aan de geslaagden van het vergelijkend examen waarvan het proces-verbaal op de verst afgelegen datum is afgesloten. ».

AVANT-PROJET DE LOI

soumis à l'avis du Conseil d'Etat

**Avant-projet de loi modifiant
l'article 259^{quater} du Code judiciaire**

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 77, 9°, de la Constitution.

Art. 2

L'article 259^{quater}, § 1er, alinéas 1er et 2, du Code judiciaire est remplacé comme suit :

« § 1er. Pour chaque année judiciaire, à partir de l'année judiciaire 1996-1997, le Roi détermine, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, le nombre de places de stagiaire judiciaire vacantes dans le rôle linguistique néerlandais et dans le rôle linguistique français. ».

Art. 3

Dans l'article 259^{quater}, § 1er, alinéa 3, du même Code, le mot « Il » est remplacé par les mots « Le ministre de la Justice ».

Art. 4

L'article 259^{quater}, § 1er, alinéa 5, du même Code est remplacé comme suit :

« Les lauréats du concours d'admission au stage judiciaire peuvent être nommés stagiaire judiciaire au plus tard trois ans après la clôture du concours. Entre lauréats de deux ou plusieurs concours d'admission au stage judiciaire, priorité est donnée aux lauréats du concours dont le procès-verbal a été clôturé à la date la plus ancienne. ».

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 8 november 1995 door de Minister van Justitie verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet « tot wijziging van artikel 259^{quater} van het Gerechtelijk Wetboek », heeft op 20 december 1995 het volgend advies gegeven :

ONDERZOEK VAN HET ONTWERP

Bepalend gedeelte

Artikel 1

Aangezien artikel 83 van de Grondwet alleen vereist dat melding wordt gemaakt van de grondwettelijke bepaling die de wetgevingsprocedure regelt en niet dat een specificatie wordt gegeven van de onderverdeling die betrekking heeft op de aangelegenheid waar het in een ontwerp om gaat, behoeft alleen te worden aangegeven dat het ontwerp « een aangelegenheid regelt als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet », met weglating van de specificatie « , 9° ».

Art. 2

Het ontworpen artikel 259^{quater}, § 1

In de memorie van toelichting wordt aangegeven dat wanneer de Koning jaarlijks het aantal openstaande betrekkingen van gerechtelijk stagiair berekent, Hij dient te werken met de huidige sleutel van verdeling van de vacatures van magistraat over de geslaagden voor het examen inzake beroepsbekwaamheid en de geslaagde kandidaten van het vergelijkend toelatingsexamen voor de gerechtelijke stage. Zoals het ontworpen artikel is gesteld biedt het echter, in tegenstelling tot de bepalingen die het vervangt, geen enkele waarborg voor naleving van dat dwingende voorschrift.

De redactie van het ontworpen artikel dient bijgevolg zodanig te worden herzien dat de bedoeling van de steller van het ontwerp gelijk die in de memorie van toelichting tot uiting komt, uitdrukkelijk wordt vertolkt.

Art. 2, 3 en 4 (dat artikel 2 wordt)

De volgende lezing wordt voorgesteld :

« Art. 2. — In artikel 259^{quater}, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 18 juli 1991 en gewijzigd bij de wetten van 6 augustus 1993 en 1 december 1994, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° het eerste en het tweede lid worden vervangen als volgt : « De Koning bepaalt, bij in de Ministerraad ... (voorts zoals in het ontwerp);

2° in het derde lid wordt het woord « Hij » vervangen door de woorden « De Minister van Justitie »;

3° het vijfde lid wordt vervangen als volgt :

« De geslaagden voor het vergelijkend toelatingsexamen voor de gerechtelijke stage kunnen uiterlijk drie jaar na de afsluiting van het vergelijkend examen benoemd worden tot

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre de la Justice, le 8 novembre 1995, d'une demande d'avis sur un projet de loi « modifiant l'article 259^{quater} du Code judiciaire », a donné le 20 décembre 1995 l'avis suivant :

EXAMEN DU PROJET

Dispositif

Article 1er

L'article 83 de la Constitution exigeant uniquement la mention de la disposition constitutionnelle qui régit la procédure législative et non l'identification de la subdivision ayant trait à la matière visée par un projet, il convient uniquement d'indiquer que ce dernier « règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution », en omettant les mots « , 9° ».

Art. 2

Article 259^{quater}, § 1er, en projet

L'exposé des motifs précise que, lorsqu'il procédera au calcul annuel du nombre de places de stagiaire judiciaire à pourvoir, le Roi sera tenu d'observer l'actuelle clé de répartition des emplois vacants de magistrats entre les lauréats de l'examen d'aptitude professionnelle et les lauréats du concours d'admission au stage judiciaire. Tel qu'il est rédigé, l'article en projet n'offre toutefois, à la différence des dispositions qu'il remplace, aucune garantie du respect de cette contrainte.

La rédaction de l'article en projet doit être revue en conséquence de manière à traduire formellement l'intention exprimée par l'auteur du projet dans l'exposé des motifs.

Art. 2, 3 et 4 (devenant l'article 2)

La rédaction suivante est proposée :

« Art. 2. — A l'article 259^{quater}, § 1er, du Code judiciaire, inséré par la loi du 18 juillet 1991 et modifié par les lois des 6 août 1993 et 1er décembre 1994 sont apportées les modifications suivantes :

1° les alinéas 1er et 2 sont remplacés par la disposition suivante : (la suite comme au projet);

2° à l'alinéa 3, le mot « Il » est remplacé par les mots « Le ministre de la Justice »;

3° l'alinéa 5 est remplacé par la disposition suivante : (la suite comme au projet) ».

gerechtelijk stagiair. In geval van geslaagden voor twee of meer vergelijkende toelatingsexamens voor de gerechtelijke stage, wordt voorrang verleend aan de geslaagden voor het vergelijkend examen waarvan het proces-verbaal op de het verst afgelegen datum is afgesloten. »

Art. 3 (*nieuw*)

De woorden « en met ingang van het gerechtelijk jaar 1996-1997 », die staan in het ontworpen artikel 259*quater*, § 1 (artikel 2 van het ontwerp), behoren te vervallen en de tekst van het ontwerp behoort te worden aangevuld met een slotbepaling als hierna wordt aangegeven. De gemachtigde van de minister is van hetzelfde gevoelen.

« Art. 3. — Deze wet treedt in werking op 1 september 1996. »

De kamer was samengesteld uit :

HH. :

J.-J. STRYCKMANS, *kamervoorzitter*;

Y. BOUCQUEY,
Y. KREINS, *staatsraden*;

F. DELPEREE,
J. van COMPERNOLLE, *assessoren van de afdeling wetgeving*,

Mevr. :

J. GIELISSEN, *griffier*.

De overeenstemming tussen de Franse en De Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer J.-J. STRYCKMANS.

Het verslag werd uitgebracht door de heer M. PAUL, adjunct-auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de heer M. BAUWENS, adjunct-referendaris.

De Griffier,

J. GIELISSEN

De Voorzitter,

J.-J. STRYCKMANS

Art. 3 (*nouveau*)

De l'accord du délégué du ministre, les mots « à partir de l'année judiciaire 1996-1997 » figurant dans l'article 259*quater*, § 1er, en projet (article 2 du projet) doivent être omis et le texte du projet complété par une disposition finale rédigée comme suit :

« Art. 3. — La présente loi entre en vigueur le 1er septembre 1996 ».

La chambre était composée de :

MM. :

J.-J. STRYCKMANS, *président de chambre*;

Y. BOUCQUEY,
Y. KREINS, *conseillers d'Etat*;

F. DELPEREE,
J. van COMPERNOLLE, *assesseurs de la section de législation*;

Mme :

J. GIELISSEN, *greffier*.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. J.-J. STRYCKMANS.

Le rapport a été présenté par M. M. PAUL, auditeur adjoint. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par M. M. BAUWENS, référendaire adjoint.

Le Greffier,

J. GIELISSEN

Le Président,

J.-J. STRYCKMANS

WETSONTWERP

ALBERT II, KONING DER BELGEN

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,
ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Justitie is gelast, in Onze naam, bij de Wetgevende Kamers het wetsontwerp in te dienen waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 259^{quater}, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 18 juli 1991 en gewijzigd bij de wetten van 6 augustus 1993 en 1 december 1994, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° het eerste en tweede lid worden vervangen als volgt :

« § 1. De Koning bepaalt, bij in de Ministerraad overlegd besluit, voor elk gerechtelijk jaar, het aantal vacante plaatsen van gerechtelijk stagiair voor de Nederlandse en voor de Franse taalrol. »;

2° in het derde lid wordt het woord « Hij » vervangen door de woorden « De Minister van Justitie »;

3° het vijfde lid wordt vervangen als volgt :

« De geslaagden van het vergelijkend toelatingsexamen voor de gerechtelijke stage kunnen uiterlijk drie jaar na de afsluiting van het gerechtelijk examen benoemd worden tot gerechtelijk stagiair. In geval van geslaagden voor twee of meer vergelijkende toelatingsexamens voor de gerechtelijke stage, wordt voorrang verleend aan de geslaagden voor het vergelijkend examen waarvan het proces-verbaal op de het verst afgelegen datum is afgesloten. »

PROJET DE LOI

ALBERT II, ROI DES BELGES

A tous, présents et à venir,
SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre de la Justice est chargé de présenter, en Notre nom, aux Chambres législatives, le projet de loi dont la teneur suit :

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

Al'article 259^{quater}, § 1er, du Code judiciaire, inséré par la loi du 18 juillet 1991 et modifié par les lois des 6 août 1993 et 1er décembre 1994, sont apportées les modifications suivantes :

1° les alinéas 1er et 2 sont remplacés par la disposition suivante :

« § 1er. Pour chaque année judiciaire, le Roi détermine, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, le nombre de places de stagiaire judiciaire vacantes dans le rôle linguistique néerlandais et dans le rôle linguistique français. »;

2° à l'alinéa 3, le mot « Il » est remplacé par les mots « Le ministre de la Justice »;

3° l'alinéa 5 est remplacé par la disposition suivante :

« Les lauréats du concours d'admission au stage judiciaire peuvent être nommés stagiaire judiciaire au plus tard trois ans après la clôture du concours. Entre lauréats de deux ou plusieurs concours d'admission au stage judiciaire, priorité est donnée aux lauréats du concours dont le procès-verbal a été clôturé à la date la plus ancienne. »

Art. 3

Deze wet treedt in werking op 1 september 1996.

Gegeven te Brussel, 25 februari 1996.

ALBERT

VAN KONINGSWEGE :

De Minister van Justitie,

S. DE CLERCK

Art. 3

La présente loi entre en vigueur le 1er septembre 1996.

Donné à Bruxelles, le 25 février 1996.

ALBERT

PAR LE ROI :

Le Ministre de la Justice,

S. DE CLERCK